

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Bakalářská práce
BANSHEE
Markéta Brecherová

Plzeň 2019

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra výtvarného umění

Studijní program Výtvarná umění

Studijní obor Ilustrace a grafika

Specializace Mediální a didaktická ilustrace

Bakalářská práce

BANSHEE

Markéta Brecherová

Vedoucí práce: akad. mal. Renáta Fučíková
Katedra designu
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2019

Prohlašuji, že jsem umělecké dílo vypracovala samostatně a nejedná se o plagiát.

Plzeň, duben 2019

.....

podpis autora

1 POPIS A REFLEXE PROCESU TVORBY DÍLA

1.1 Téma a důvod jeho volby, cíl práce

Jako téma své bakalářské práce jsem zvolila ilustrovanou knihu, protože se odjakživa zajímám o knihy a ráda bych se ve svém případném dalším studiu ubírala tímto směrem. Od začátku jsem si představovala, že vytvořím knihu, v níž ilustrace zastávají stejně důležitou, ne-li důležitější roli pro čtenáře v porovnání s textem, takzvanou obrazovou knihu (picture book).

Na vytváření této knihy jsem se chtěla naučit, jak ke tvorbě takovéto knihy přistupovat, a doufala jsem, že budu moci uplatnit doposud nabyté schopnosti a zkušenosti, a zároveň během vytváření ilustrací získat nové a posunout svou tvorbu dál.

1.2 Proces přípravy a tvorby

Během příprav jsem si proto přečetla a prohlédla několik obrazových knih, které jsem si půjčila z dětského oddělení Bristol Central Library. Dívala jsem se především na nakládání s textem a ilustracemi a vůbec na práci s tak krátkým stránkovým rozsahem. Věděla jsem, že pro svou práci budu potřebovat najít nějakou velmi krátkou povídku.

Následovalo hledání textu. Byla to poměrně obtížná fáze, především proto, že jsem hledala text v češtině, a v té době jsem stále byla na studijním pobytu v Bristolu. Spoléhala jsem se tedy především na to, co bylo nějakým způsobem dostupné online. Nakonec jsem se rozhodla pro jednu povídku spisovatele Jorge Luise Borgese, která se odehrávala v Irsku a vyprávěla o králi a básníkovi, který má pro svého pána složit chvalozpěv. Postupně se ovšem ukázalo, že tato povídka není k vytvoření obrazové knihy tím, co jsem si představovala.

Abych získala první nápady a podněty k práci, půjčila jsem si několik knih s irskou tematikou, mezi nimiž byla i sbírka povídek Michaela Scotta, *Kočičí zaklínání*. Tuto knížku jsem si přečetla celou a právě v ní jsem nakonec narazila na povídku, která se mi zdála pro můj cíl práce ideální.

Proto jsem nakonec zvolila pro svou bakalářskou práci povídku *Banshee* o irské víle zvěstující smrt.

Už během čtení této povídky jsem si dokázala představit způsob, jakým ji zpracuji, a toho jsem se nakonec také držela. Chtěla jsem z textu povídky vybrat pouze zvolené odstavce či dialogy, a zbytek příběhu odvyprávět ilustracemi. Některé roviny povídky jsem eliminovala úplně. Kromě celostránkových ilustrací na dvojstrany jsem chtěla, aby část obrazového doprovodu vyprávěla formou blížící se komiksové. K tomu mě inspirovala kniha *The Wolves in the Walls*, která mě kromě zábavné formy práce s textem a ilustracemi zaujala také specifickou atmosférou, kterou ilustrátor Dave McKean navodil zvolenými výrazovými prostředky. I já jsem chtěla, aby výsledná forma knihy a podoba ilustrací napomáhala atmosféře příběhu.

Rozhodla jsem se proto pro volbu úzkého formátu, podporující dojem sevřenosti a strachu. V příběhu se totiž čtenář ocitá v obklopení bezútěšnou zimní krajinou irského venkova v dobách, kdy pověsti o přírodních bytostech byly mnohem přirozenější součástí života zejména venkovanů, a to nejen v Irsku, ale i u nás. Podobné legendy jsou ostatně stále zakořeněny v naší kultuře, a příběh o Banshee se bude i českému čtenáři zdát povědomý a něčím blízký.

I proto jsem z povídky, která původně neměla příliš pohádkový ani mýtický charakter, a jež byla zasazena do kontextu jisté irské vsi, v níž se odehrávají i další povídky ze sbírky, úpravami vytvořila něco jako pohádku, mimo čas a prostor. Změnila jsem také konec, a z detektivně působící zápletky vznikla spíše balada.

1.2.1 Ilustrace

Navození tajuplné a strašidelné atmosféry noční krajiny mne vybízelo k více expresivnímu, možná malířskému přístupu. Přemýšlela jsem také o použití barev. Usoudila jsem, že jednou z důležitých barev hodících se k příběhu bude černá, a i proto jsem nakonec zapojila práci s přírodním uhlím,

který mi umožnil i jistou míru expresivnosti, větší, než které bych dosáhla jen tužkou.

Protože jsem ale ve své dosavadní tvorbě zaměřená spíše kresebně než malířsky, použití uhlu a také kvaše jsem nakonec omezila na základ ilustrace, a všechny detaily jsem již doplnila tužkou. Pracovala jsem také s červenou a modrou pastelkou. Tato volba byla spíše intuitivní.

Kvašem jsem vytvářela určitý kompoziční a barevný základ ilustrace, který mi usnadnil pozdější práci (zbavila jsem se strachu z prázdnoty papíru) a zároveň jsem volbou barevného odstínu, pozice a tvaru skvrny mohla ovlivňovat vyznění ilustrace. Byla to tedy práce s abstraktním prvkem, nesoucím vlastní význam.

Už od začátku jsem se také zabývala tím, jakou formou vyjádřím pláč Banshee, který je důležitým prvkem příběhu. A stejně tak, jak Banshee zobrazím. Představovalo to pro mě asi nejtěžší část práce na ilustracích. Dalo by se říci, že jednu rovinu této práce představovala řešerše reálií (podoba irských venkovských domů, vybavení domácnosti, oděv, krajina, způsob života), a druhou hledání vizuálního jazyka pro vyjádření oněch emocionálnějších a abstraktnějších rovin příběhu, mezi něž jsem řadila i Banshee, bytost, která je spjata s přírodou a zároveň s lidskou představivostí.

Původně jsem chtěla pláč zakomponovat jako součást krajiny, součást prostředí, ale nakonec, když se podoba ilustrací zvolenými výtvarnými prostředky vyrýsovala do konkrétnější podoby, jsem mu dala formu tekoucích pramenů modré barvy, které jsem do krajiny přidávala až nakonec, když už byla ilustrace dokončená. Zapojila jsem tak do ilustrací prvek náhody, protože nebylo možné stoprocentně odhadnout, kam a kudy pramen doteče, a v jednu chvíli začala voda nečekaně odplavovat přírodní uhlí na papíře.

Již jsem psala, že jsem vytvářela dva typy ilustrací. Celostránkové na dvojstrany (které vyprávějí část příběhu odehrávající se venku, v krajině), a ty blížící se komiksové formě (které vyprávějí část odehrávající se uvnitř chalupy). Ty druhé jsem uzavřela do rámečků a ohraničila temnotou, která

měla vyjadřovat temnotu obklopující právě onu chalupu, kde postavy příběhu žijí. Temnotu, před níž se chtějí ochránit kamennými zdmi, ohněm v krbu a zapálenou svíčkou, ale která je i tak přítomná. Rámečky ilustrací tedy nesou další význam kromě prostého orámování formátu, a kromě jiného jej mohou ještě více zúžit.

1.2.2 Technické řešení

U již vydaných obrazových knih jsem se inspirovala také co se týče technických parametrů výsledné knihy. Původně jsem uvažovala o poměrně velkých rozměrech, a v těchto rozměrech jsem také vytvářela ilustrace (rozměry jedné stránky 195 x 370 mm), ale jak se ukázalo během domluv s tiskárnou, uskutečnit knihu v těchto rozměrech by znamenalo nemožnost uskutečnění vazby V8, kterou jsem si zvolila. A proto jsem nakonec formát zmenšila na rozměry jedné stránky 163 x 309 mm. Díky tomu se ale zmenšila i velikost písma, a to knize prospělo.

Jak jsem psala výše, obrazové knihy, které jsem si prohlížela, mne inspirovaly i v ohledu práce s krátkým rozsahem. Na základě jejich příkladu jsem se rozhodla, že místo vlepované předsádky nechám do desek vlepit první a poslední list vnitřního bloku, a tím pádem nebude nutnost vytvářet patitul, ale pouze titul. Říkala jsem si, že pro tak krátkou knihu to bude vhodnější.

Abych splnila zadaný minimální rozsah 40 stran, nakonec je vnitřní blok tvořen 48 stranami a je rozdělen do 3 svazků po 16 stranách. Z toho po odečtení předsádek vychází právě oněch 40 stran.

Po domluvě s tiskárnou jsem zvolila papír Munken Polar, který je bělejší než druhý zvažovaný odstín Munken Pure, a který se více hodí na zimní zasněženou krajinu a ponurý příběh v chladnějších barvách.

Pro obálku jsem zvolila výřez z ilustrace z knihy. Pro silnější a údernější vyznění jsem na ni umístila pouze název příběhu (*Banshee*), bez uvedení autora či ilustrátora. Stejně tak jsem postupovala i na titulu. Nápis na obálce je ve světle modré a barevně koresponduje s barvou pláče.

Uvnitř knihy jsem pak text volila buď černý (na světlém pozadí), či bílý (na tmavém pozadí). Již během vytváření ilustrací jsem počítala s pozicí a barvou textu, abych zajistila, že text bude čitelný. Asi v jednom či dvou případech jsem nakonec text umístila jinak než jsem zamýšlela, protože se ukázalo, že to tak bude lepší.

Ačkoli jsem si pohrávala s myšlenkou, že text napíši ručně, nakonec jsem zvolila počítačový font (vybrala jsem font Amor Serif Pro, který mne zaujal lehce zúženými znaky, hodícími se k úzkému formátu knihy). Chtěla jsem vyjít vstříc po stránce čitelnosti a také jsem během pokusů s ručním písmem nedospěla do bodu spokojenosti s tím, čeho jsem dosáhla.

2 POPIS DÍLA, TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA, PŘÍNOS PRÁCE

Výslednou podobu díla jsem již víceméně rozebrala v předchozí části práce, v podkapitole *1.2.2 Technické řešení*. Jedná se o běžnou knihu ve vazbě V8, neboli šité vazbě ve tvrdých deskách. Chtěla jsem, aby výsledná kniha byla svázána pokud možno kvalitním způsobem a měla i přes svůj kratší rozsah charakter skutečné knihy.

Během konzultací s tiskárnou mi bylo zdůrazněno, že takto krátký rozsah (48 stran) je při vazbě V8 svým způsobem problematický, ale já jsem na takto sešitou knihu narazila mezi několika příklady vydaných knih, jimiž jsem se inspirovala (např. kniha *La volpe e il polledrino* má pouze 40 stran a je v téže vazbě) a na kterých jsem svou volbu zakládala.

Protože z důvodů nízkého nákladu (4 kusy) byla kniha vytištěna digitálně, nebylo možné zajistit matnost poměrně vysokého množství tmavých ploch ilustrací. Takové jsou bohužel okolnosti téměř všech školních prací, a není proto nutné brát to jako přitěžující okolnost.

Kniha je určena pro čtenáře jakéhokoli věku. Svým temným námětem možná nebude vhodná pro ty nejmenší, ale protože jsem příběhu dodala pohádkovější nádech, domnívám se, že v porovnání například s běžnou pohádkou bratří Grimmů, není příběh o Banshee o moc strašidelnější. Chtěla jsem především dosáhnout toho, aby čtenář prožil pocit tajuplnosti noční krajiny a připomenuly se mu pradávne strachy z nadpřirozených bytostí obývajících člověkem nepodmaněná místa v tomto světě.

Prameny

1. SCOTT, Michael. *Kočičí zaklínání*. Přeložila Markéta Nová. Ilustrovala Veronika Zapletalová. Praha: Argo, 2006. ISBN 80-7203-747-1
2. GRAGLIA, Rosalba. *Irsko*. Praha: Slovart, 2004. ISBN 80-7209-573-0
3. GAIMAN, Neil. *The Wolves in the Walls*. Ilustroval Dave McKean. HarperCollins, 2005. ISBN 0380810956
4. TAN, Shaun. *Cicada*. London: Hodder and Stoughton, 2018. ISBN 976 1 444 94620 8
5. GREDER, Armin. *The Island*. Sydney: Allen and Unwin, 2007. ISBN 978 1 74175 266 3
6. GRAMSCI, Antonio. *La volpe e il polledrino*. Ilustrovala Viola Niccolai. Milano: Topipittori, 2014. ISBN 9788898523153
7. MRÁZKOVÁ, Daisy. *Haló, Jácičku*. Praha: Baobab, 2015. ISBN 978-80-7515-011-0
8. GRILL, William. *The Wolves of Currumpaw*. London: Flying Eye Books, 2016. ISBN 978-1-909263-83-3

Resumé

In my thesis I am introducing my bachelor's project, a picture book narrating a story about Banshee, an Irish fairy bringing the message of death. I chose a story written by Michael Scott, which I reduced and modified for the purposes of a picture book, in which the role of illustrations is as significant as the role of written word.

For inspiration, I looked at a couple of published picture books, to see the specifications of this type of book and learn from them. I used them as a reference for working with text and illustrations, as well as for the technical solution.

I wanted to express the atmosphere of the story in my illustrations, and for this purpose I decided on a narrow format of book. I created two types of illustrations – full page images and a form similar to graphic novel. The former type tells the story outside of the cottage, in the winter countryside, and the latter tells the story inside the cottage where the characters live. Here I worked with black space around the illustrations to evoke the scary atmosphere of the dark surroundings of their home.

During the technical preparations of the work, I was forced to scale down the format of the book, which in the end brought a better result, especially because of the size of the font.

I want the reader to experience the mysterious atmosphere of the winter countryside at night and recall the ancient fears of unearthly beings dwelling in the nature.

Seznam příloh

Příloha 1

Maketa knihy a skici ilustrací

Příloha 2

Výtvarné nástroje použité k vytvoření ilustrací

Příloha 3, 4, 5

Práce na originálu ilustrace s rozvržením textu

Příloha 6, 7

Tisková zkouška na papír Munken Pure a Munken Polar

Příloha 8, 9, 10

Soubor PDF připravený k odevzdání do tiskárny

Příloha 1

Maketa a skici ilustrací¹

---

1 vlastní fotografie

Příloha 2

Výtvarné nástroje použité k vytvoření ilustrací²

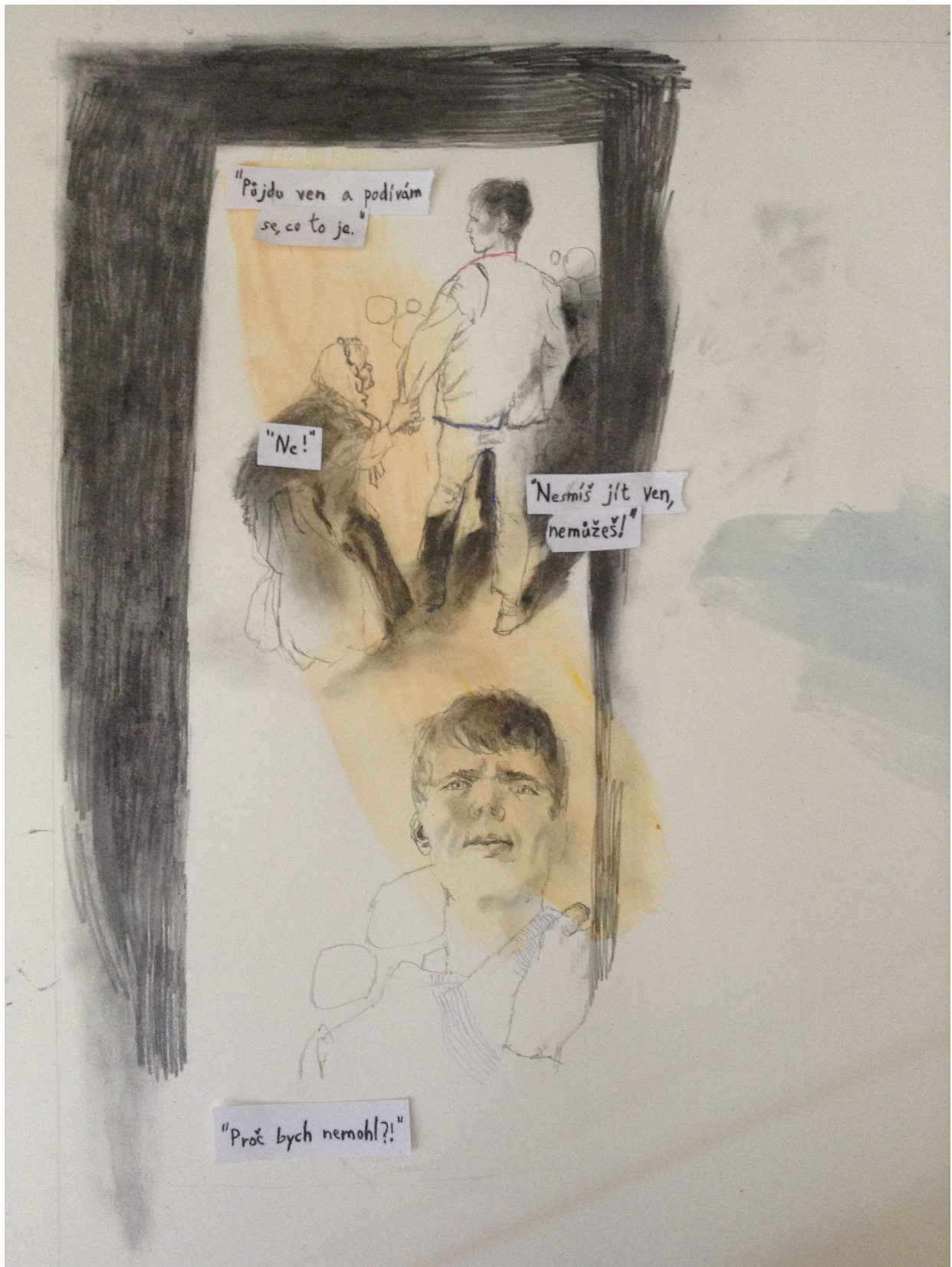
Příloha 3

Práce na originálu ilustrace s rozvržením textu³

Příloha 4

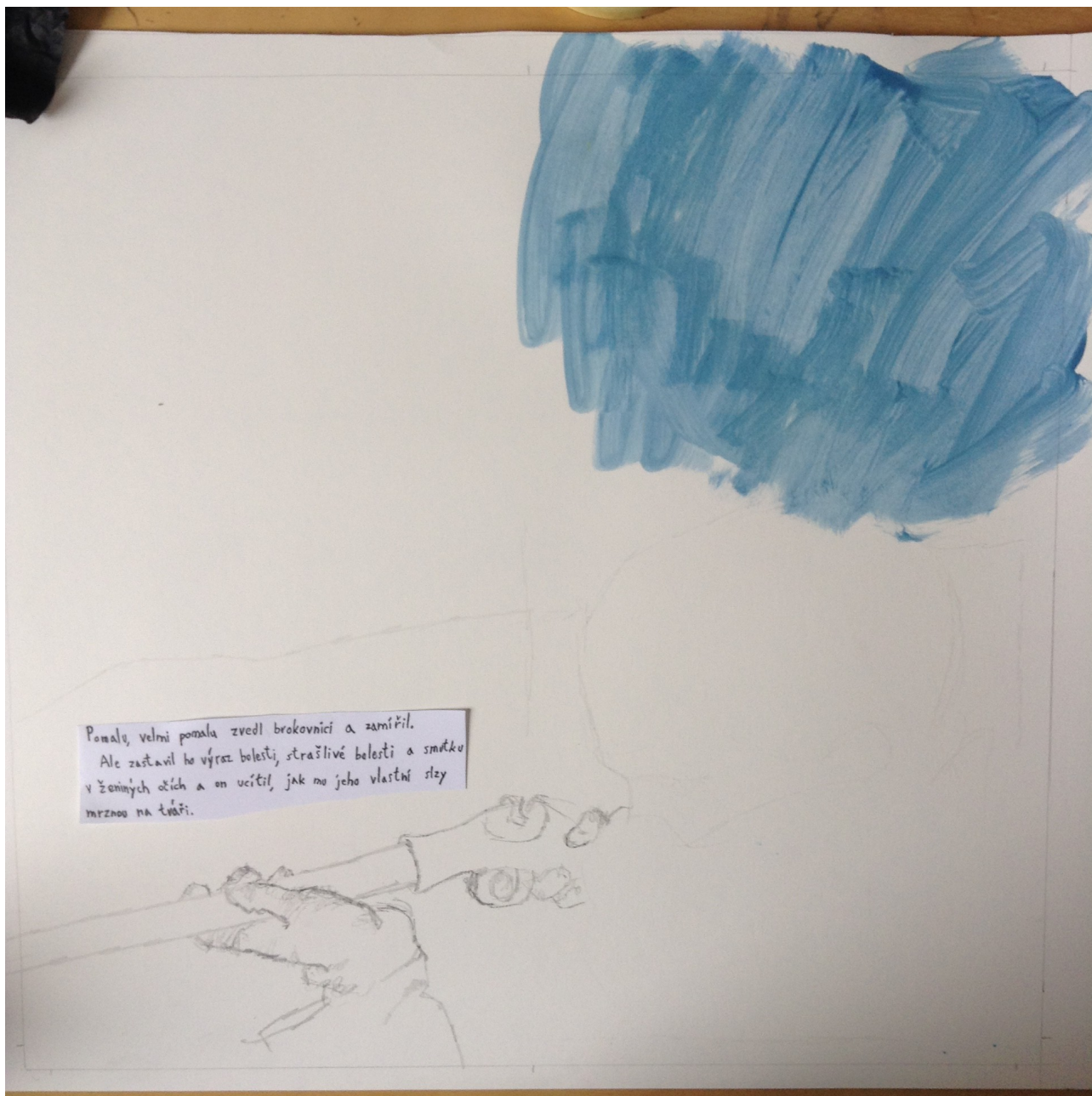
Práce na originálu ilustrace s rozvržením textu⁴

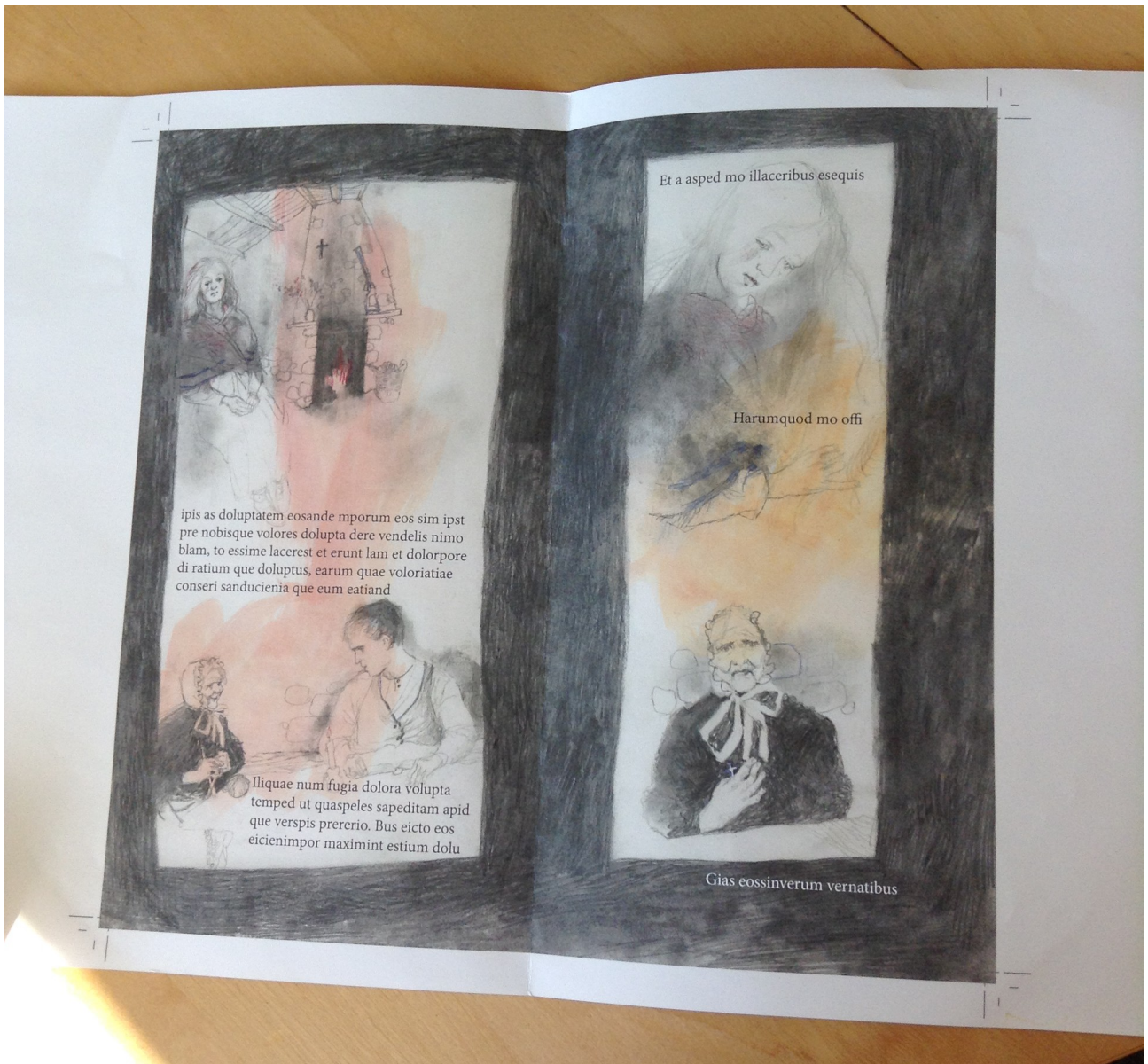
Příloha 5

Práce na originálu ilustrace s rozvržením textu⁵

Příloha 6

Tisková zkouška na papír Munken Pure⁶

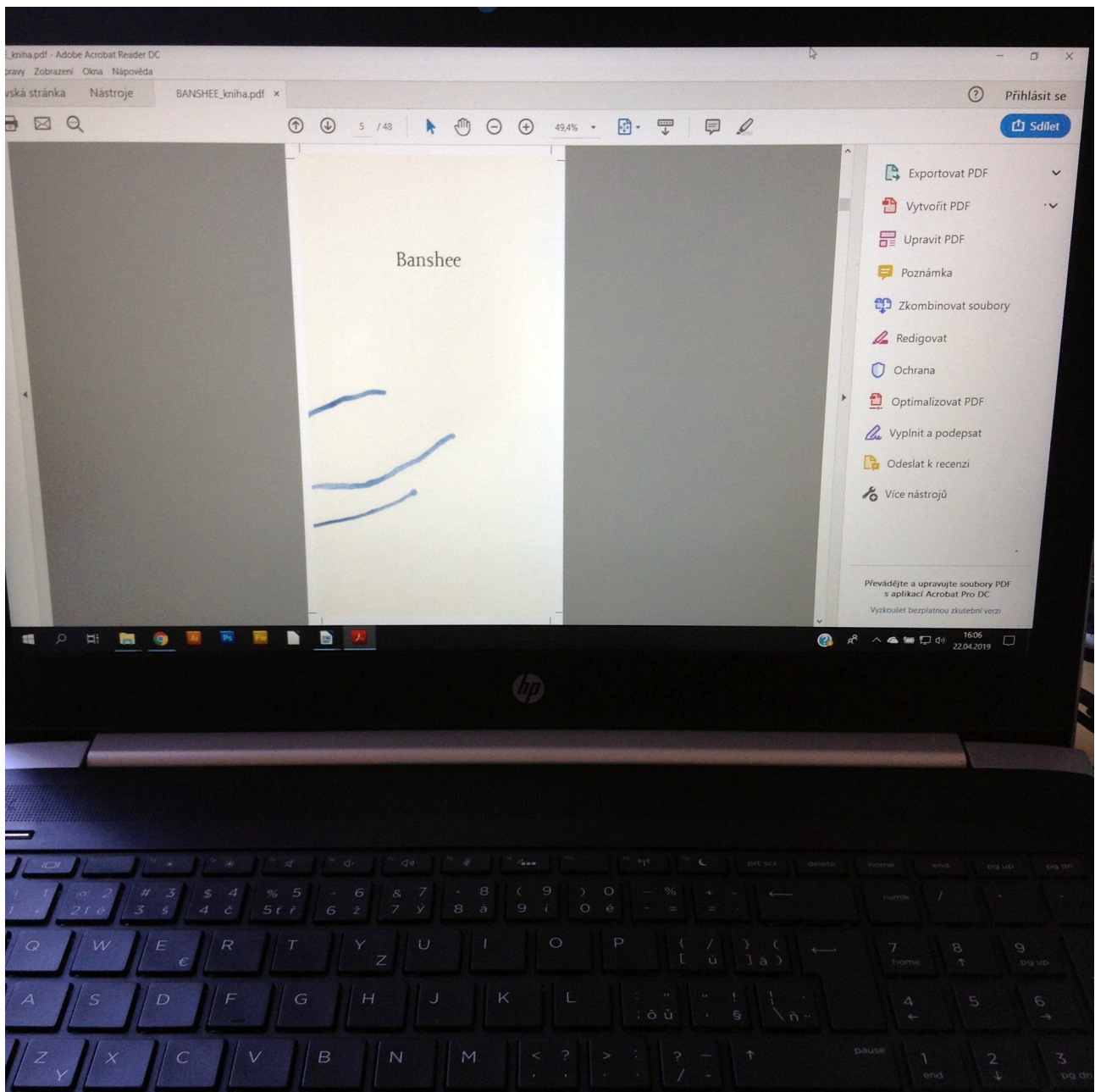
Příloha 7

Tisková zkouška na papír Munken Polar⁷

Příloha 8

Soubor PDF připravený k odevzdání do tiskárny⁸

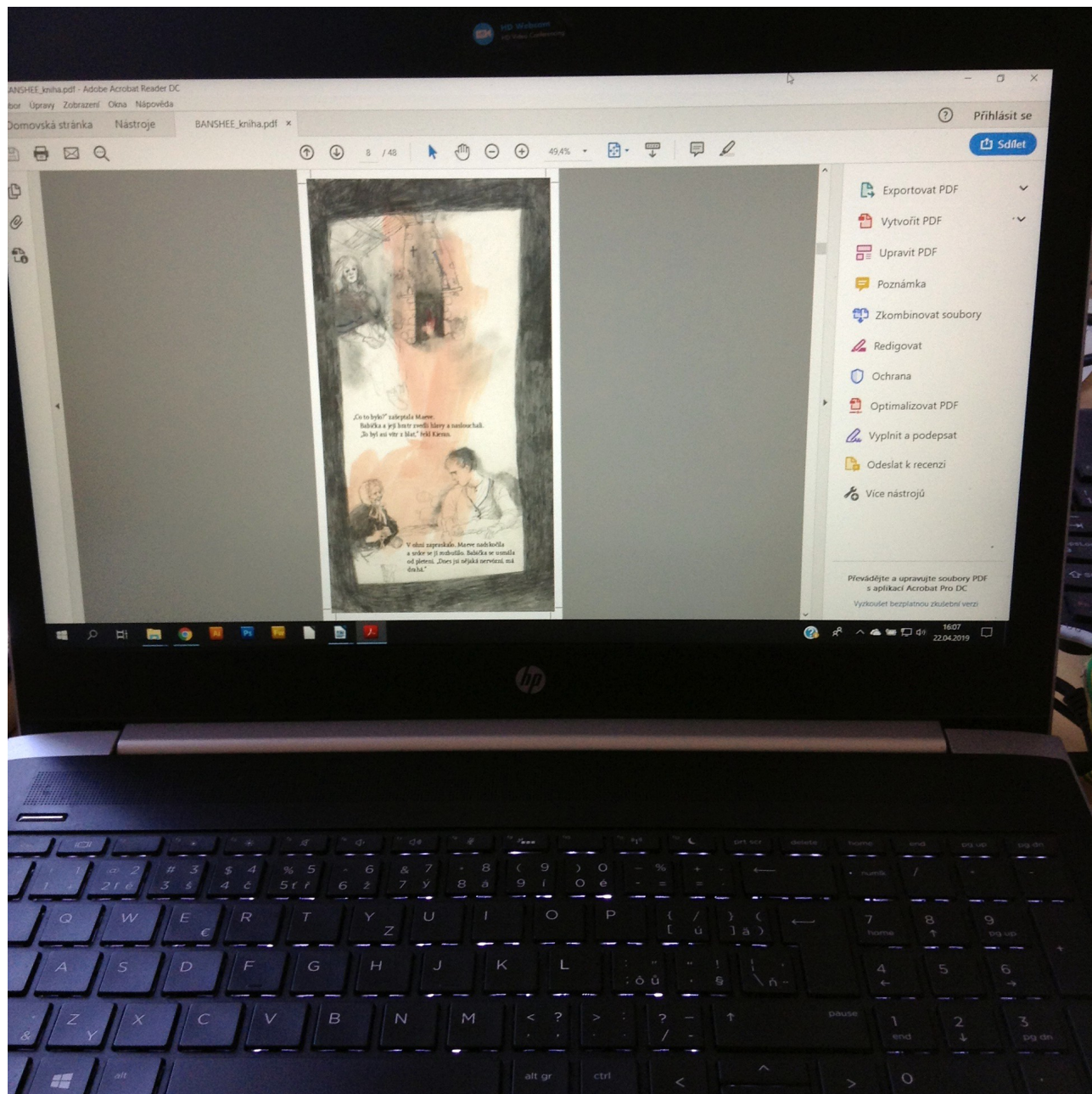

---

8 vlastní fotografie

Příloha 9

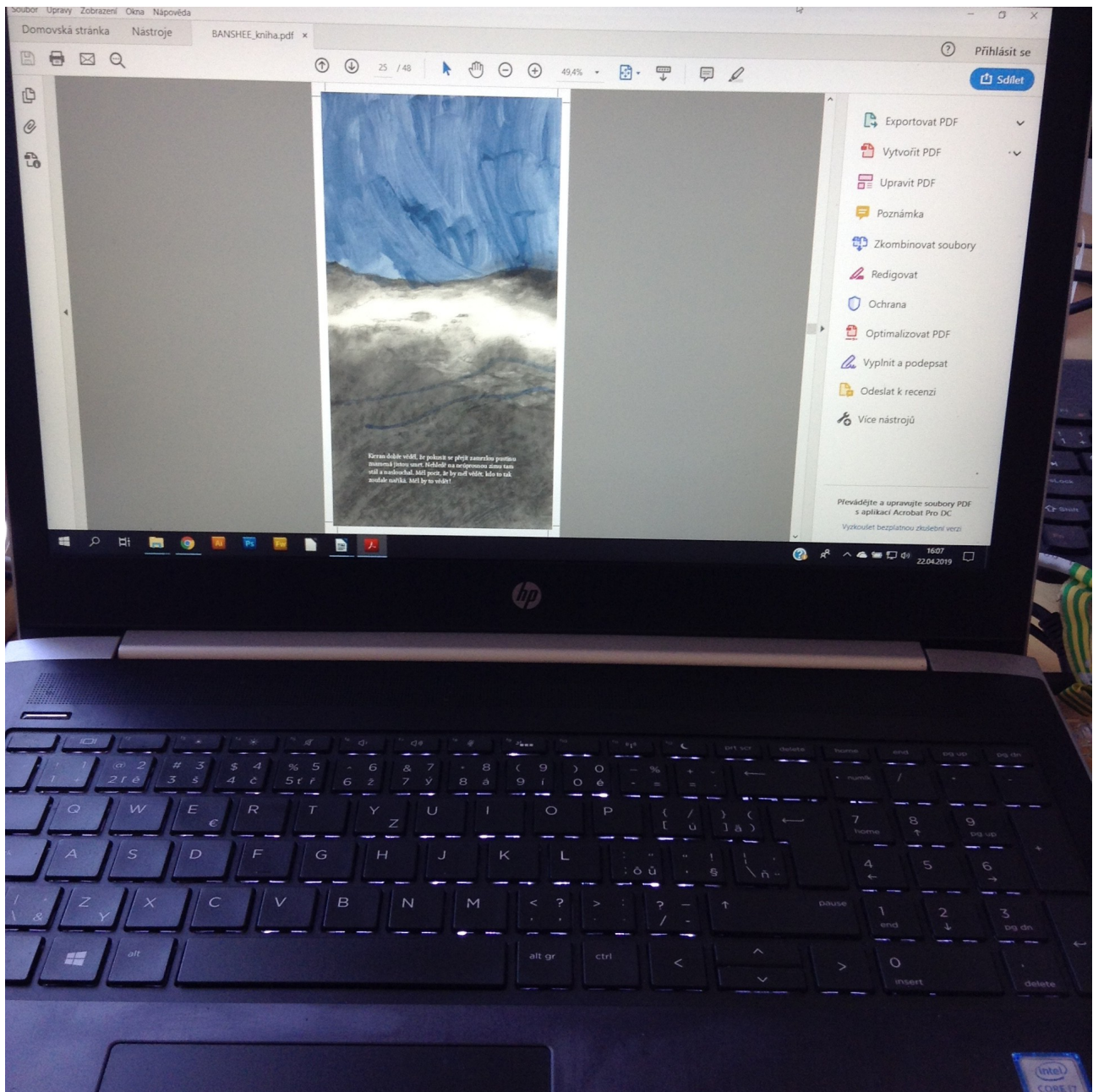
Soubor PDF připravený k odevzdání do tiskárny⁹

9 vlastní fotografie

Příloha 10

Soubor PDF připravený k odevzdání do tiskárny¹⁰

---

10 vlastní fotografie